

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*Anem a noccs*, per Mossen Angel.—Noticies històriques.—*Sants y festes*.—*Job*, per A. Mestres.—*¡Lepant!* per Gayetà Soler, Pvre.—*Santuari de Ntra. Sra. de Consolació*, per B. Ferrá.—*Un malalt grave*, per el Sen Garrovi.—*Rebut y agrahit*.—*Missa nova*.—*Monument a Cristo Redemptor*.—*Cronicó*, pes Cronista.—*Entreteniments*.—*Anuncis*.

ANEM A NOCES

N retrato ben al viu de lo que passa avuy en día al poble cristiá, es la parábola qu' el Bon-Jesús contava als prínceps dels sacerdots y als Fariseus, d' aquell rey que feu noccs p' el seu fiy, que quant va tenir totes les coses a punt de pastora mía, va enviar els seus criats a fer venir als convidats, y no hi volgueren anar; y el bon rey, no donantse per ofés enviá segona vegada els seus sirvents, diguentlos: anau y digau als convidats, la taula está aparellada; han mort els boues y els animals més grassos, tot está a punt, veniu a noccs; però els convidats no se darea per entesos y feren els seus contes, y uns partiren als seus negocis y altres a ses seues possessions y encare n'hi va haver que ho feren pitjor, porque a més de despreciar l' invitació, maltractaren als criats y los feren sa pell. Quant el rey va veure el despreci y mal comportament dels convidats, va enviar les seues tropes per castigar el seu desenfreiment y fe posar foch a la ciutat.

Ja que les noccs están aparellades, digué el rey als seus criats y els convidats no 'n foren dignes, anau per plasses y carrers y feys venir a tots els que topareu; aixís ho feren y ab un sant y amen la sala va estar plena de convidats; entrá el rey per veure als qui ja estaban en taula, y en vé un qu' anava tot espellissat y li digué: Amich ¿com t' has

atreuit a entrar sensa el vestit de noccs? Y ell fé es mut. Llavò maná als seus criats qu' el fermassen de mans y peus y el tirassen a les tenebres ahont no s' hi troban més que llágrimas y desventures.

El rey de que mos parla l' Evangeli d' avuy que fa noccs al seu fill, es Deu nostre Senyor; les noccs son figura de l' Encarnació del Verbo de Deu, dins les virginals entranyes de María Santíssima, desposantse ab la naturalesa humana; son també figura dels despossoris de Cristo ab l' Iglesia, y mos representan ben al viu les noccs místiques que Cristo vol fer ab les nostres ànimes mediant la Sagrada Eucaristía, porque el seu amor no va quedar assiat ab l' Encarnació ahont ocultant els resplandors de la seva Divinitat, se va juntar a la naturalesa humana.

La Sagrada Eucaristía es una Encarnació que poren dir universal porque per la comunió Cristo se uneix sustancialment ab ses nostres ànimes ocultant no solament la seua Divinitat sino lo qu' es més encara la seua mateixa humanitat. La Eucaristía es la taula que mos ha aparellada Cristo per nodrir y alimentar les nostres ànimes ab la seua mateixa carn y sanch; a tots mos convida porque menjém el pa dels Angels, mos crida per boca dels seus ministres y ab tochs interiors de la seua gracia tot está preparat, ja está sacrificat l' anyell immaculat que borra els pecats del mon, veniu a alimentarvos ab aquest pa devallat del cel si voleu tenir vida verdadera y eternal, veniu a seure a la meua taula, menjau d' aquest pa sino morireu de fam, no tendreu vida, ni forsa, sa vostra ànima estará malaltíssima, vos rodetjarán ses penes y es desconhort, no tendreu pau, vos abrumarán les tentacions y caureu dins l' avench del pecat, si posau escuses y no veniu a la meua taula may més menjareu ab sa meua companya ni en vida ni en mort, ni en el cel ni

en la terra; y a pesar de tantas invitacions y amenasses com mos fá Cristo perque aném a les noces de la Eucaristía, més ingrats encara que aquells convidats de que mos parla l'Evangeli son molts els que rebutjen y desprecian la seua veu y la dels seus ministres y viuen lo mateix que si no tenguessen ánima, y per un tres y no res s'escusen y no tenguent més currolla qu' en les coses vanes y mesquines d'aquest mon, y fins y tot fan bèfa y lulea de lo més sant y sagrat.

Altres n'hi ha, desgraciats, que s'acostan a la Sagrada Comunió, com aquell malanat ab la seua ánima teta una lletxeria, convertint ab veneno la medicina y lluny d'obtenir la gracia del Sagrament, sumeixen el seu propi judici y condemnació; no vulga Deu que ningú de nosaltres siga tan desgraciat, no fassem el sort a sa dolça invitació que tot sovint mos fa el Bon-Jesús; y pensem ab lo que mos diu Sant Pau *probet autem seipsum homo*; antes d'acostarmos a la Comunió examinem si duym el vestit de noces, si tenim la conciencia blanca y pura per esser digne estatge d'Aquell qu' es la mateixa puresa y santedat, procurem presentar-mos, ja que no pot esser vestits ab el vestit de la innocencia que reberem el día de nostre baptisme, als meyns ab l'ánima purificada per les llágrimes de la penitencia y arrepeniment per correspondre a l'amor del Bon Jesús que te les seues complacencies en habitar dins els cors dels homos.

MOSSEN ANGEL

NOTICIES HISTÓRIQUES

Día 9 d' Octubre a Sicilia la commemoració de la ditxosa mort del P. Fr. Miquel Cerviá, provincial dels franciscans observants de Mallorca, personatge zelós ferm de sa gloria de Deu y de la guarda del seráfich institut, circumstancies que li meresqueren s'apreci de S. Pío V, qu' el nombrá son delegat, inquisidor apostólich y vicari general de l'armada naval, qu' el 7 d' Octubre de 1571 alcansá a Lepant la més senyalada victoria contra'l colossal poder del Emperador dels turchs, trionf que mos recorda l'Iglesia tots els anys el primer diumenge d'aquest mes. En dit día en el convent de Jesús de Palma se feya festa solemne a la devota figura de *Cristo Crucificat* qu' en aquell terrible combat, aguantava en les mans el Sereníssim Senyor D. Juan d' Austria, general en jefe de tota l'escuadra mancomunada.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

- Día 7.—Dilluns.—S. March, papa y cfr.
 Día 8.—Dimars.—S. Simeón y Sta. Pelogia.
 Día 9.—Dimecres.—S. Dionís Areopagita, bisbe y mr.
 Día 10.—Dijous.—S. Francesch de Borja, cfr.
 Día 11.—Divenres.—S. Nicasi, bisbe y mr.
 Día 12.—Dissapte.—Ntra. Sra. del Pilar de Zaragoza.
 Día 13.—*Diumenge*. ✠—XX. S. Daniel, mr.

JOB (1)

Redactus sum in nihilum
 (Lib. Job.)

Tres mil camells per mos serrals corrian;
 mil bous feixuchs, arrossegant la rella
 dócils al jou, de sol a sol llauravan
 mos fértils camps y assoleyades comas;
 y a mil someras de robusta esquena
 mos prats en flor davan tot-temps pastura.

¡Mes ay, un jorn vingué, jorn de les ires!
 De mos camells, s'ensenyorí Caldea;
 calsiná mos pastors y mes remades
 foch del Senyor, que devallá en malhora;
 y una ventada, del avench eixida,
 de mon heréu enderrocá la casa,
 hont s'esbargian, conragats en festa,
 mos fills, mos néts, mes esperances totes,
 ma darrera riquesa.... ma nissaga.

Senyor de terra y cel, benehit sias!
 Aquestes mans qu' en oració t' he alsades
 han esquinsat ma esplendorosa túnica
 y han arranat ma cabellera verje.

Com t' ha placut s' han consumat les coses:
 Tú, que tot m' ho has donat, Tú me 'n despulles;
 nú de tot drap m' ha concebut la terra,
 nú de tot drap a ses entranyes torni.
 Senyor de terra y cel.... benehit sias!

Com mortalla d' oprobi que 'm devora,
 de cap a peus me revesteix la lepra,
 de ta venjansa despiadat estigma,
 negre escorsó qu' en mes entranyes furga

Passaren mos germans, sens deturarse,
 com foll torrent que pel fondal fa vía;
 vingueren mos amichs, ... no 'm conegueren:
 estriparen plorant llurs vestidures
 y set jorns y set nits sens badar boca,
 prop meu postrats mos sufriments vetllaren.

Y tú, muller, oh corsecada alzina
 que lluny de compadir l'eura abatuda,
 malalta y vacilant que t' abressava,
 abandonada al vent morir la deixas!
 ¡Oh, companya imprudent! ¿Per qué m' atías;
 lluny d' espargir sobre mon cor lo baume
 de la esperança y del conhort, a retre,
 a provocar a Deu, a flectomarlo?

¿No vindrá may de l'agonía 'l terme,
 perque hi puga arripar pacient encare?
 De carn m' has fabricat, que no de bronzo,
 no ho olvidis, Senyor: ma fortaleza
 no es la del roch que vanament flagella
 la tromba del desert y 'l llamp escrosta.

Passéu, jorns de dolor, passéu depressa,
 com per les mans del teixidor rellisca
 lo fil prou tormentat: demá tal volta,
 quan Tú, Senyor, per perdonarme 'm cerquis,
 tornat ja pols, me cercarás debades.

Malehit sia 'l jorn, malehit sia,
 lo jorn d' astre inclement que 'm vejé néixer!
 Malehida la nit sense rosada
 en que 's digué: «S' ha concebut un home»!

(1) Aquesta poesia fou guanyadora del primer accésit a la Viola d' or y argent en lo Consistori dels Jochs Florals de Barcelona l' any 1886.

¿Per qué no m' ofegaren les entranyes
d' hont may deguí sortir? Sense conèixer
recansa ni dolor reposaria
allá hont tants reys y consellers reposan,
allá hont callan per sempre 'ls terratrémols,
allá hont l' esclau, engrillonat un dia,
sense cadena, en llibertat descansa.

Qui pogués retornar als antichs dies
de joventut, de joia y de ventura
en qué l' antorxa del Senyor encesa
al damunt de ma testa resplandia;
en que Ell mateix, de jorn, de nit, tothora
habitava ma tenda cobejada
péls perfums, péls cantars, per l' ombra amiga
de les palmeres cimbrejant coll tortes!

¿Qui pogués desxondirse a les serenes
capvesprades d' estiu, llavors tan curtes!
Com saludant la nit, mugint venían
camells y bous en caravanes dócils,
riu d' abundó que, rodejant ma tenda,
sumís a mon voler son curs parava.

Follejant a mos péus, embadalida,
ma novella nissaga, — branques verdes
d' aquell arbre potent avuy fet trossos, —
ohia de mos llabis la pregaria
que acompanyava ab xarroteig solemne
l' amorosa parella de cigonyes
despertes en son niu, dalt de ma tenda.

Los temps son lluny en que estimat encare
y encare poderós, quan dirigia
mon peu dret, a la plassa, al ovirarme
revestit de justicia y de dretura
m' ofería tothom lo millor seti;
quan los prínceps al veure 'm enmudían
y enmudían los vells y s' aixecavan.

Llavors cada vetlla al adormirme,
— Un jorn vindrá, pensava, y com l' abella
que mor a la tardor dintre d' un cálzer,
morirás en ton niu... y en la memoria
dels fills dels fills de ta nissaga honrada
reverdirás, com reverdeix la fulla
de la sava del cedre milenari.

Mes ay, no ho has volgut! Clemencia cerco
y a mos prechs la clemencia resta sorda:
justicia he demanat, y la justicia
no respon a mon clam, Tú l' amordasses!

He repugnat a ma companya débil,
m' ha befat lo germá, l' amich m' insulta;
si he implorat al esclau en ma miseria
lo vil esclau de mon dolor s' aparta;
y ¡ay! t' he invocat, Senyor; mes en tes ires,
com la muller esporuguida y trémola,
com l' esclau despiadat, Tú m' abandonas.

Aquí 'l tens l' home rey que fabricares!
Aquest es lo teu fill, ton obra aquesta.

¿Per qué en mon cor tanta pietat posares?
¿Per qué sembrar en ell condól, justicia,
misericordia, amor... virtuts supremes
qu' envers lo fill que 't beneheix no mostras?

Jo era amor péls petits, péls malvats, glavi,
per l' ignorant consell, pare per l' orfe,
pél paralítich peu y pél cech vista...

Tó 'm veus aclaparat y 'm desamparas.

Si may l' almoyna só negada al pobre,
si empedernit he desatés la viuda,
si aquell pa blanch que perfumá ma taula
no he compartit ab l' afamada gola,
si may mos ulls enorgullits fitaren
l' esclat de l' or qu' en possessió 'm dongueres,

si he barrotat al caminant la porta,
si m' ha vinclat la turba ab amenasses;
escanyi mon forment xorca cugula!
corsechs y descarnats caygan mos ossos!
y no dormin may més en mes entranyes
los vérmens famolenchs que les rossegan!

Ans de tornar, per ja may més eixirne,
a la mansió que dols y plers devora,
hont impera la negra sobirana,
hont se dorm a la llum de les tenebres,
deixme plorar per la darrera volta
damunt meu qu' enjoyares y despullas,
damunt meu qu' engrandires y condempnas,
damunt meu que formares a ta imatge
per cubrirme d' oprobi y podridura!

Senyor de terra y cel, benehit sias!
Aquestes mans qu' en oració t' he alsades
han esquinat ma esplendorosa túnica
y han arranat ma cabellera verje.

Com t' ha plascut s' han consumat les coses.
Tú, que tot m' ho has donat, Tú m' en despulles:
nú de tot drap m' ha concebut la terra;
nú de tot drap a ses entranyes torni....
Senyor de terra y cel, benehit sias!

A. MESTRES

¡LEPANT!

UN MIRACLE DEL SANT ROSARI

Quin desatent per tota la cristiandat! ¡Ha cay-
gut Xipre! Tot lo poder marítim de Venecia
no ha pogut contrastar lo de la Mitja Lluna mu-
sulmana. ¡Ay d' Europa si Selim avansa! ¡Quin
neguit per tot! Per tot arriban noves de l' armada
de la Lliga, que benehida y formada per lo Sant
Pare Pío V, navega cap a las ayguas de Grecia.
Joan d' Austria la comanda, e hi van almiralls de
tanta anomenada com lo vell Andrea Doria, y
D. Alvar de Bazán, lo gran marí del segle. Nave-
ga que navegarás cap al mar Jónich, van més de
doscentas quaranta galeras plenas de gent de mar
y terra, venecians, romans, catalans y braus fills
de Castella; ja 'ls triga topar l' armada turca; en
ells confia la cristiandat tota, y desde 'l Sant Pa-
re Pío V al darrer fael, tothom prega y dejuna.
¡Si se 'n diuhen de Rosaris!

Ja s' han vist las armadas: prop de las illas
Equinadas y dintra 'l golf de Lepant estavan ca-
ladas las grans galeras turcas, que passavan de
trescentas. Davant la Creu de Cristo que llú ar-
bolada en la Capitana de la armada nostra, l' or-
gullosa gent turca sent paúra. Alí, emperó, per
butlla del Sultán decideix dar batalla, y al matí
ha sortit a la boca del golf la gran armada, que
avansa compacta com una illa que llevés las áncor-
as que la tenen fondejada. A la boca del golf y
d' esquena a terra, pera no ser copada, comensa a
formarse fent una mitja lluna, que exten y exten
sos brassos espantosos, com un monstre marí que
volgués abrassar y ofegar la nostra armada.

Ja surt lo sol; la clara llum del cel helénich ho
anega tot; las ayguas transparentas las rissa un
fresch oreig, que sembla de primavera ab tot que
som ja a Octubre; l' armada cristiana ja desperta;
un remor de cadenas, de crits de ¡Lleva! ¡Oh issa!
se sent en las naus catalanas. Lo cruxit de las an-

tenas; las velas que 's plegan perque 'l vent ve de cara, mentres s'inflan las velas otomanas; los rems que cauhen dintre l' aygua, alsant cascadas irrissadas pel sol; los crits de joya que s'escapan d'aquells pits valerosos, tot plegat sembla 'l preludi d'un poema grandió, que sols pot concebre un geni.

Tot está llest: davant la mitja lluna marina que ha fet formar Alí, nostre Joan d'Austria, ajudat d'aquell catalá insigne Lluís de Requesens, y l'altre no menys ilustre D. Miquel de Moncada, ha extés sos vaxells de guerra, arrestellantlos com una barrera formada de gegants. De cop la Capitana despara una canonada, y per art mágica tot lo confús y atronador remor que se sentia, pára, que sembla que tothom s'aguanti fins l'alé en aquella hora suprema. Es l' hora de la plegaria. D. Joan d'Austria puja dalt del castell de sa galera y arbola als quatre vents la gran bandera del Papa. L'oreig que amorós la besa, hi fa trencar en sos colors groguenchs y rojos los raigs potents del sol que hi pegan; los catalans la pendriam per nostra bandera gloriosa, si no portés al mitj brodada la gran imatge de Cristo. "¡L'oració! ¡L'oració!" cridan, y 'ls capitans s'agonollan, y darrera d'ells soldats y mariners y fins los turchs que bogan escláus en nostras galeras, dexan lo rem y contemplan aquells lleons de las batallas, mansoys com anyells, alsar al cel los ulls prenyats de llágrimas, y mourer sos llavis com infants que parlan ab sa Mare la Verge Maria, qual imatge tots portan en lo pit o en los rosaris. ¡Los rosaris! ¡Oh Sant Rosari, com t'esgranas per las mans de ferro de nostra gent de guerra! "La primera dezena, ¡oh Verge! per la meva ánima si moro en lo combat; la segona, perque Dèu nos dó victoria; la tercera, per ma mare, si més no 'm torna a veure; la quarta, per D. Joan d'Austria; la quinta, per ma terra, ¡oh Santa Verge!"

Y las oracions s'axecan com aquellas dauradas boyrinas que fon lo sol damunt la mar salada; y 'l vent mou lo cordatje, y 'ls vaxells impacients se remouhen, y 'ls rems ells matexos s'alsan, y las banderas flamejan y espetegan commogudas.

Un sacerdot s'en puja al castell de la Capitana; a la ma porta la santa butlla del Papa; alsa la ma sagrada, que ha ofert l'Hostia Divina, y de sa boca surten vibrans unas paraulas que al lluny tot just s'enten. Un crit apagat s'escapa de tothom "¡La indulgencia! ¡Qui muyra en lo combat, remissió de sos pecats y penas! ¡L'acte de contrició!" y al lluny se sent perduda, més majestuosa, solemne, augusta, la veu del sacerdot, que altres sacerdots repetexen: "Indulgenciam..." y 'ls braus soldats es copejan lo pit que van a oferir a las balas mahometanas.

Un crit de D. Joan alsa a tothom de terra. Lo Capitá ha pujat en un vaxell lleuger, y de galera en galera porta 'l foch que brilla en sos ulls y en son pit cova. En sas mans porta 'l bastó de govern que li rendí un general protestant allá en al guerra de Flandes. Al veure a D. Joan tothom s'hi tira, y fins sembla que las galeras s'inclinin saludantlo.

—¡A punt tothom! a l'altre canonada comensa 'l foch; ¡la Verge nos ajuda!

D. Lluís de Requesens s'encomana de cor a la Verge del Remey de Valencia, que n'es festa, y avisa a D. Joan que s'hi encomani.

L' hora ha arribat: la canonada d'ordre resso-

na pels espays, los vaxells s'estremexen, tothom fa la senyal de la creu, los rems s'acotan y 's clavan en las ayguas, y a l'embransida las grossas galeras arrancan y caminan. Un crit ubriacador axorda l'ayre, y 'ls canons hi responen ab sas veus potentas. L'armada d'Alí ha sentit la senyal, y surt rabent a rebre l'escomesa; ja s'acosta, ja enjega sas máquinas de guerra: las balas de sos canons passan xiulant; per sobre 'ls caps dels nostres; en camvi nostras balas se 'ls clavan en las entranyas de sos vaxells altíssims: ja no 's veu ni 's sent res; la sanch se 'n puja al cap y emborratxa als combatents; lo fum de tanta pólvora, com un núvol enfosqueix la gran planura de l'aygua; los crits dels que ferexen; los gemechs dels que cauhen; l'axordador soroll de tanta artillería; los arbres que ab sas vergas romputs cruxen; los crits de joya dels vencedors; los crits d'auxili dels escláus cristians que bogan en las galeras turcas, y 'ls de venjansa dels que llibertats ja combaten, ¿quí podrá explicar confusió tanta? Lo vent ha perdut sa forsa, y las velas del turch ja no ser vexen. Los sacerdots animan als combatents, y pregan: de sopte lo vent de Ponent s'alsa, y empeny ab forta embransida nostras galeras de popa; las velas s'alsan, y arredonidas per la forta ratxa, llansan nostres vaxells sobre las naus musulmicas. Alí desesperat, escomet de dret a D. Joan d'Austria; porta tigres del desert més que no homos; però 'ls espanyols son lleons, y Dèu los ayda y 'l fan recular tres cops: a la tercera escomesa la bala d'un trabuch se clava en lo front d'Alí, la sanch tenyeix sa cara, li fa cloure los ulls y tomba en terra. Un gran crit de ¡Victoria! de nostre don Joan ha ressonat per tot; las galeras turcas ja van a la desbandada, lo núvol fosch de pólvora las embolcalla de l'un extrem al altre; l'esglay entra en los cors dels fills de Mahoma; ja sas galeras fugen, dexant la mar tenyida ab sanch; las unas se capbusan, las altras s'investexen; a milers sos soldats cauhen en mans dels nostres: un crit, per fi, ressona, ja segur, omplint al monde goig, es lo crit de ¡Victoria! que ja may més ha d'apagarse en lo mon mentres Espanya visca.

Lo primer que 'l sent es lo Pare Sant de Roma; per ordre d'ell s'está fent la processó del Sant Rosari en la iglesia de la Minerva; a milers hi son las personas que pregan per las armas cristianas. Lo Papa Pío V, vell y xacrós, ¡si n'ha fet de dejunis! d'oracions, ¡si n'ha fetas! Ara s'estava conversant ab sos Cardenals de negocis urgents: de sopte li ha semblat sentir un crit de joya cap a Orient; obri lo gran balcó de sa cambra, son rostre demacrat, esllanguit, sas galtas begudas, tota sa fesomia, sembla encendrerse com lo dels Sants en sos arrobaments y éxtassis; fixos al cel sos ulls, las mans alsadas, contempla en visió divina la destrossa de la armada musulmana: veu doscentas galeras turcas apresadas, ne veu noranta que creman o s'enfonsan en las ayguas; veu caure al fons del mar de vint a trenta mil cadavres marcats ab la Mitja Lluna; veu cinch mil turchs lligats als rems ab cadenas, y quinze mil cristians que d'escláus passan a gosar llibertat; y sent lo arrebatat crit de victoria, y son cor ple de goig esclata en un sant entusiasme, y anuncia al quatre vents *urbi et orbi* que sobre la Mitja Lluna ha prevalescú la Creu de Cristo, servintli d'aureola 'l Sant Rosari.

SANTUARI de Ntra. Sra. de Consolació

(Vila de Sant Joan) (*)

II

Honorable Mossen A. M. Alcover:

DIFÍCIL es projectar una reforma quant, com en el present cas, ni pot aprofitarse molt de ecssistent, ni tampoch se trata de fer *tabula rasa*. Y si el desitj d'adoptar un estil determinat no s'avé ab els recursos de que s'espera dispondre,... feisme favor de triarme el lapis amb-a que haurem de trassar sobre el paper la nostra idèa.

Dues solucions veim per millorar el retaulo y el camaril de la Mare de Deu de Consolació.

La primera seria: treure partit del intercol·lumi allà posat, (a) retallantli ses esponeres laterals, desguarnint s'espai d'enmitj, de les pinturettes que l'umplen, y posanthi en son lloch una tela regussadissa per cubrir y descobrir el nitxo que soplaja la figura giratoria; dexant la cambra posterior en s'actual disposició, discretament decorada, pero ab més llum, y refent la capelleta, les escales y el replá conforme heu reclaman la comoditat dels feèls y l'efecte artístich del conjunt. La volta del presbiteri podria romandre com se troba, copinyada color de marés; sos portals laterals engrandits, y l'altar ab més taula, qu' es massa petita.

Per fer aquesta millora, calculám que bastarian uns quatracents duros.

La segona solució, es la preferible baix del punt de vista del Art y en rahó a les majors ventatjes que als devots y als guardians pot oferir. Per axò, seguint les vostras indicacions, l'hem estudiada y l'anam a descriure tot seguit.

Observarem abans que 'ls camarils derrera l'altar major, com solen estarhi, si bé ofereixen gran reculliment a les persones piadoses que van a esplayar son còr a presència de les benehides imatges de la Mare de Deu, mentres reyna aquell plahent y reposat silenci que, ni l'espiretj del ciri acabat d'encendre gosa despertar; si, dins aquella relligiosa quietut y soledat, la fesomia de la venerada figura, ab sos ulls ficosos y actitud inmovil, apar que ascolti atentament les súplices dels desconsolats o rébia les humils presentayes dels agrahits; si, allà s'estableixen espiritualment les correnties d'amor ab que se comunican el cèl y la terra,..... també, per desgracia! els catòlics mundans y els incrèduls y la jovenèa esburbada que desiara pujar als santuaris a divertir-se en los menjadors de ses hospederies, y sols per curiosidad entran a visitar la Verge, troban dins son camaril redós y avinentesa per cometre irreverencies o tal volta profanacions. Per aquest motiu se fa preferible que les adoracions se fassin *coram populo*, suprimint els camarils. (b) Per altra banda

(*) Vide el n.º 243, d'aquest setmanari.

(a) Ja sabém que un orde corintiench servint de vasa a un nitxo d'estil de la decadencia, baix d'un ábside empeltat a volta cònica truncada, si bé se considera, son un anyoc d'aberracions. Pero.... ell ja 'ls hi hem trobades; y el poble feèl no fila tan prim. Dins Palma y tot, ara que tant se recomana la bona *Música sacra*, ¿no assistim a qualque novena ahont se resa el rosari y se predica en mallorquí, se fá la meditació en castellá, se cantan *arias* teatrals amb italiá, y el clèro salmodia la *Salve Regina*? Y ningú s'en extranya.

(b) En el puig de Montissión de Porreras, essent Rector d'aquella vila l'actual Bisbe de Mallorca, y en el puig de Pollensa,

se logra la ventatja de que l'estátua no s'haja de girar y regirar, ab perill de que 's fassi malbé, com creim ha succehit qualque vegada.

Fassem conte, donchs, qu' en l'altar major de l'esgleyeta de *Consolació*, desapareix son actual retaule, ja que ningún mèrit arqueològich lo recomana, y que de s'aygovés de just derrera s'en aprofitan ses parets, reconstruint sa teulada. D'aquest modo será facil: primerament obtenir més axamples en el presbiteri, que pega per reduhit, y més si se tiran baix les mitjanades laterals, deixant descuberts els archs que allà ecssisteixen condemnats.

En lloch de la copinya, fariam corre la volta de mitj tronc de cono desde l'arch toral fins al mur tester, y en aquest hey obririam una gran arcada quals branques podrian revestirse per pilarettes y columnetes de pedra de Santanyi, amb una disposició semblant a la dels portals románichs sens tympan, es dir buits de bessó.

La taula del altar muntada sobre cinch columnetes de pedra (c) y endinsada tot lo possible, completaria el quadro arquitectònich, donantli carácter antiquat.

Just derrera dita portalada pujarian a dreta y esquerra, amb dues vengudes al replá corregut su davant l'absidiola pentagonal que vendria a ser capella y camaril ab setze pams de llum. Excusám afegir que estaria cubert de voltes enxexades, quals nirvis y arcatures arrancant de ses respectives columnetes de relleu y conopis angulars, apuntarian les claus en l'ayre, triangulant llunets y embojetats desde el nivell dels frisos.

¡Ja ho creg que la policromía y l'òr, imitant draps broidats, ab figures d'àngels adorants, podrian revoltar el trono sobre una gradinata que 'l remuntaria, alsant l'estátua de la Verge! (d)

Tota aquesta obra no impediria el passet lateral de cap a la sacristia, ni el reservat, a l'altra banda, per estojarhi els objectes de servici no diari o les presentalles més valioses dins vitrines enxexades.

Un finestral ab vidres colorits (semblant al que antany posarem part demunt l'escala que conduceix al camaril de la Mare de Deu de Lluch) dexaria entrar directament la llum desde la clasta.

Un gran teló enrodilladís, ab lo passatge de la trovalla ben pintat, ocultaria l'imatge esculturada, quant no fos hora d'exposició; y dues mampares de ferro onetjat o rexes punxades y correderes, tancarían per sobre els primers escalóns les entrades laterals al interior d'aquell tabernacle. Axò sens prescindir de la gran rexa que hau-

seguint l'ecsemple, foren suprimitts els camarils. En el de la Verge de Lluch, que hem engrandit, s'hi fé una tribuna desde la qual els Pares allà residents poden vigilar, sens ser vists, la gent que va a adorar, a més de que sempre hi ha un *germá* qui acompanya; axò, per manca de personal, no succeheix en los altres santuaris de Mallorca.

(c) Aquesta disposició era usual en los altars dels antichs temples. A Palma n'hi havia molts y encara en romanen, el del altar major de la Seu, el de Sta. Praxedis, (gracies a la meua protesta contra s'intentada destrucció) y altres.

Ressusitarem l'aplicació de les columnetes, fá uns 30 anys en lo altar de S. Nicolau de Tolentí, del Socós, y después en lo del Sant Sepulcre, a S. Francesch, en lo de Sta. Plautilla, a Sta. Eularia, en lo major de S. Jaume, a Alcudia, etc., etc. Imitantmos s'en han posats molts d'altres p'els artistes que han sobrevingut, y ara es moda general.

(d) En l'enfront del seu pedestal hi hauria l'enclotxa llimonera que, ab un canó interior rebria les monedes qual depósit, tretze pams avall, s'hauria d'obrir per dins la sacristia. Axí los acostumám a posar, pues tota precaució es poca.

ria de tancar el presbiteri, com existeix en el de la Mare de Deu del puig de Pollensa.

De modo que, tancada aqueixa y les portes de la sacristia, sols per dins ca 'l Donat podrian ingressar els devots, o els lladres cas d' intentar un robo.

O molt mos enganya la bona intenció o creim que si les obres se fessin tal com les hem concebudes y van dibuxades en lo projecte acuarelat (*icnogràfich, ortogràfich y sciogràfich*) que se presentarà y subjectarà a la superior aprovació de l' Autoritat eclesiástica, aquest nou retaulo absidional no resultaria manco vistós ni pitjor dispost que els altres que hem tengut la sort de trassar y dirigir per alguns santuaris de Mallorca. (e)

¿Qué costaria.....? Per respondre s' es mester estudiar els detalls y fer forsa de números; pero, judicant a uy, pot dirse que la construcció completa, abans de decorarla, no baxaria d' un milenar de duros.

Deu vulga que pugui realitzar-se a gust y satisfacció de les Autoritats eclesiásticas y dels benefactors a quals costes y despeses se pensa comensar.

Palma.—Diada de la Mare de Deu de les Mercés de 1901.

B. FERRÁ.

Mestre d' Obres d' Arquitectura Relligiosa

Un malalt grave

COM no hi ha exercit possible sens *esperit militar*; axí no hi pot haver verdadera milicia de Cristo sens *esperit cristiá*. Pera ser bon soldat, no basta, no, donar nom a les llistes del batalló, vestir els *arréus* y lluhirlos en festes y parades; sino qu' es precis abdicar son judici y voler en el capdill, estimar de cor la bandera de la patria, dur els galons y estrelles com escut de familia y fer del exercici noble de les armes el primer dever de la vida, sacrificant interessos y mires personals, fins a colar, si importa, gota a gota, tota la sanch de ses venes. Axí deu ser, ni més ni pus, lo vertader soldat de Cristo; distingintse sempre y en tot, dels qui no son més que traydors o covarts. No, no pot oblidar may que, en les batalles, qu' es lliuran a tot' hora contra l' impiedat, qui comanda, qui pot ordenar los avenços o reculades y dirli que prenga cap a la dreta o l' esquerra es la Iglesia; y que, als de fila, no los toca més que obehir, baix pena de la vida.

No es, idò, demanar molt, exigir pel Rey de los cels l' abnegació y heroisme sublim que reclaman de sos subdits els reys de la terra. Si per aquests tot se sacrifica, y apar que ja basti, per paga, un galó més o una paraula d' elogi en l' *orde del dia*; y deshiara no 'n tenen més que l' oblit y la ingratitut; ¿per ventura lo nostre *Rey immortal*, qui tan esplendidament y sens mesura paga a sos sirvents, ha de ser de pitjor condició y trobará manco adictes a sa causa als qui foren cridats un dia a les files glorioses de la Iglesia, catòlica, apostòlica romana?

(e) Seria de planyer que, (com ha succehit mentres construían la nova cambra sepulcral per *Sor Clara Andreu*, en lo Convent de Monges d' Inca, que ara s' ha acabada) els mestrets pintors y fusters, y qualque aficionat posassin afegitons, e imposassin els seus consells. ¡Llástima que certs senyors qui entenen el llatí, olvidin aquell adagi. *ne sutor ultra crepidum!*

Y, per desgracia, no sol tenir Cristo tan bons soldats com els prínceps y governs terrenals. ¿Qui diria que son del exercit del *Rey de reys*, y tenen la *Creu* per bandera y al Papa per capdill, els catòlics (a balquena) que miran com a *lletra morta* els manaments, que son les seues reals ordenances;? ¿que ni el més petit sacrifici saben fer, abans que caure retuts an els pèus d' un covart com el *respecte humá*? ¿qui pactan després, de la manera més vergonyosa ab els inimichs de Deu, de la Iglesia y de la seua mateixa ánima;? ¿qui, desertant de la bandera jurada, se fan juguetes del *esperit modern* y acaban per la més negra y vil apostasia?

Aquest *esperit* es el traydor, el seductor enginyós y encubert que, en les files cristianes, causa les baixes de que tot sovint nos planyém. Valentes de missatgers solapats: novel·les inmorals, revistes pornogràfiques, diaris més o manco empeltats de heretgia y *clerofòbia*, divertiments escandalosos, modes profanes y mil altres máquines de guerra, fa, avuy en dia, molt de maig dins les families y els pobles, engrossant y reforçant les avançades de *Llucifer*, y omplint de dol el cor dels bons soldats del catolicisme. Per guanyar millor sa batalla, no, no crida, a la descarada: *¡Guerra a Deu! ¡Abaix la Iglesia!*, perque sab que no 'n sortiria tan aviat ab la seua; sino que parla bé de Deu y ab cert respecte de l' Iglesia, y, fins y tot, ab admiració de Lleó XIII; però apunta dret a ses *ordres relligioses*, presentantles com inimichs encuberts de la societat y del clero secular; amoxant-amoxant, nos fa simpatisar ab les seues máximes; nos canta, ab veu de *sirena*, les conquestes y maravelles de les llibertats moderníssimes; y, per dirho ab un mot, nos fa acceptar, com un mal inevitable y forçós *modus vivendi*, tots los seus verinosos *principis* y corrompudes costums.

Vetaquí sa *mina secreta* que té uberta, per gratar y buydar, a la sordina, els fonaments de la societat, que son els principis de la santa intransigencia del *esperit*; donant axí per resultat la *plaga* més grau que afligeix a nostra volguda mare la Iglesia: aquest remat de catòlics, tot aixuts de saba cristiana, soldats covarts o traydors de la més noble de les causes; aquest catolicisme *sui géneris*, baldat de cap a peus, que apar que ja no tenga ni eyma per donar passa dreta; aquest *paralítich d' ánima*, qui, talment com el de lo sagrat Evangeli, que mostraren an el Bon Jesús, a *Cafarnaum*, perque li tengués llástima, prou qu' ha de mester ja un crit, tan fort y miraculós, com el que sentí aquell malenat, estés dins sa llitera, ahont no 's podia valer: *¡Axequét y camina!*

EL SEN GARROVÍ.

REBUT Y AGRAHIT

—Del senyor Batle de Palma. *Cuenta del Presupuesto Municipal del año 1900*. N' Hamlet deya: *paraules, paraules y paraules*. Noltros podriam dir: *números, números y números*. ¡Qui l' agafa es seua!

—Del Illm. Sr. Bisbe de Mallorca.—Invitació per assistir a l' apertura del present Curs en el Seminari.—Se celebrá ab tota solemnidad, fent lo discurs el Rud. Sr. Mas, Catedràtich de dit Establiment

—De l' *Asociación de Cultos a Ntra. Sra. del Pilar en Montesión*.—Carta de convit per la festa que dedicarà a sa Patrona dia 15 del corrent y per contribuir a ses despeses.

Darém lo que podrém.

MISSA NOVA—La va celebrar dimecres passat, diada dels Sants Angels de la Guarda, nostre bon amich Mossen Antoni Truyol y Pont, a la Parroquia de la Mare de Deu dels Dolors de Manacor.

La Redacció de MALLORCA DOMINICAL tot besantli les seues mans consagrades, dins hon fruit de sos llabis, naix tots los dies sacramentalment lo Fill de la Verge, prega al novell prevere 's recordi d'ella demunt l'altar.

HOMENATJE A CRISTO REDEMPTOR

que per commemorar el comensament del sigle XX, li consagra la ciutat d'Inca erigint una Creu monumental dalt el puig Lo MINYÓ, vehinat del de Sta. Magdalena.

La suscripció uberta per lo Rnd. Mossen Jaume Pujades y l' Honor Miquel Durán, en dita ciutat, pujava dia 26 de Septembre 444'87 pessetes.

MALLORCA DOMINICAL, iniciadora del projecte, ha rebut fins ara los sigüents donatius:

	<u>Pessetes</u>
De son Director, (destinades al cost de les pedres de Santanyi que fan la creu)	75'00
Mossen Juan Juan.	2'00
» Antoni Alemany	2'00
» Claudi Fuster	1'00
Don Jusep Miró	3'00
» P. A. Sanxo	1'00
» Lluís Sastre	1'00
» B. Antig	1'00
» J. Jaume	0'25
» G. Borrás.	0'15
» M. R. Ferrá	1'00
» N. N.	0'10
» E. K. Aguiló.	5'00
» M. S. O.	5'00
» Cristòfol Mora	2'00
» Un devot	1'00
Donya Lluissa Fiol de Vidal	1'00
» Catalina E. F.	0'25
» M. J. C.	0'30
Suma	102'05

Nota.—Rebrán donatius:

El Director d'aquest setmanari, Muntaner, 10.

L' Administrador, é impressor Cadena, 11.

La Farmacia de D. Francisco Antig Izaguirre, Colón, 34, en quals mostradors se pot veure exposat el projecte.

Lo nostro Ilm. Sr. Bisbe, s' ha dignat concedir 40 dies d'indulgencia als feèls que contribuirán ab alguna almoyna o treball a l' erecció de dit monument, primer y únich, en son gènero, qu' els católichs alsan dins Mallorca.

CRONICÓ

Dia 14.—Mor, a Búfalo, en Mac-kinley, de resultes d'allò de les bales anarquistes. Es el tercer President del E. U. que acaba axí sos dies.

Dia 15.—Festa a la Mare de Deu de la Bonanova. Fou molt concorreguda tant sa part des matí, per anarhi a missa, com d'horabaxa, per fer sa volteta.

Dia 16.—El *Bolleti Esglesiástich* publica una circular del Sr. Bisbe, exhortant al reso del Rosari durant el mes d' Octubre.

Dia 18.—Els diputats provincials a ses mateixes y la Corporació.... també.

Dia 19.—Sa folga de fusters va de mancada.

Dia 20.—Som an el fòrt dels exámens y pels col-legis y sobretot per Montissión veim moltes cares mosties esperant.... lo que venga.

—S' horabaxa en el Seminari el Sr. Bisbe confeireix Tonsura y Menors.

Dia 21.—Es matí Ordes Majors, promoguentse al Sacerdoci a una vintena de diacas.

—A tothom par que li haja *agafat* sa passetjera. Trescan molt els ministres y polítichs y en Weyler no para. A France, s' olla gran va dins sa petita ab motiu de la visita del Czà de Rusia.

Dia 22.—A Santa Catalina de Sena celebra sa primera missa Mossen Llinás.

Dia 23.—Aygo y molt de fanch. Enguany arribará a ser una raresa axò de ploure si no muda.

Dia 24.—Qué 's tant de renou? ¿Que trona o son els inglesos? No; avuy es dia de gala y festa nacional.

Es CRONISTA

ENTRETENIMENTS

Soluciones a lo del número passat.

LOGOGRIFICH NUMERICH

1	M.
15	ma
471	rem
1584	mara
34267	grané
241587	armaré
4712654	remanar
12345678	Magraner
3456782	granera
215428	amarar
12654	manar
3456	gran
124	mar
87	re
8	r.

ANAGRAMA

Segismón, Romaguer.

UN MUSICH

DIBUJO

En la IMPRENTA y PAPELERÍA de JOSÉ MIR (SUCESOR DE UMBERT)—Calle de la Cadena de Cort núm. 11 y de Fideos 1 y 3—hallarán un completo surtido en artículos para dibujo de las más acreditadas fabricaciones.

Clases superiores y precios reducidos

OBRADOR D' ARGENTERIA

Dirigit per D. Josep Fortesa = Rey
Mestr. Orificio de la Catedral
Carrer de Colón, núm. 23—PALMA

**GRAN TALLER DE ESCULTURA RELIGIOSA
DE JOSÉ QUIXAL**

56—Villarroel—56 —*— BARCELONA

Especialidad en imágenes de madera para el culto católico. En dicho acreditado taller se trabaja indistintamente el bronce, mármol, piedra y madera, construyéndose la estatuaria monumental, todo de un gusto verdaderamente artístico y en condiciones sumamente económicas.—Se remiten gratis, nota de precios, presupuestos y dibujos.

Ventas al por mayor y menor.—Solicita representantes

LA ROQUETA

DE D. PERE A. CETRE

Fábrica de toda clase de cerámiques artísticas y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d' edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

LIBRO**DE CUENTAS HECHAS**

útil á toda clase de personas y verdaderamente indispensable para los que se dedican á la compra y venta de ganado de cerda.

A lo último va una

REDUCCION

DE KILÓGRAMOS Á ARROBAS Y TERCIAS

para facilitar las operaciones.

De venta en la imprenta de José Mir, calle de la Cadena núm. 11.

Teatre Mallorquí

A s' imprenta d' aquest setmanari—Cadena de Cort núm. 11—hi ha comèdies y altres pesses dramàtiques dels més reputats escriptors mallorquins.

Grandes Almacenes SAN JOSÉ

—*— BRONDO esquina BORNE *—

SE acaban de recibir los géneros de la presente temporada.—CAMISERÍA, CORBATERÍA, LENCERÍA, LANERÍA, PAÑERÍA, ALFOMBRAS, TAPICERÍAS, CORTINAJES, PAÑOLERÍA Y GÉNEROS DE PUNTO.

FÁBRICA ANTIGA DE GAS

Sa que mos dugué sa millora d' aquesta llum tan cómoda y neta.

Sa que l' any 1857 triunfá dels seus competidors á sa subasta, porque va fé una rebaixa en el preu de s' alumbrat publich, que aventatjava emb' un 23 per cent s' oferta que els altres feyan.

Y sempre ha cumplit tots els seus compromisos.

Sa que en 40 anys may meresqué de s' Ajuntament sa mes petita amonestació.

Y conta ab sos mes principals centres de consum.

Y de cada día reb mostres de simpatía des publich.

Sa que ven es gas mes barato y ofereix mes ventatjes als seus parroquians.

OFICINAS: Porella, 16.

GRAN ALMACEN DE PAÑERIA SASTRERIA Y NOVEDADES**DE BARTOLOME GUMBAU é HIJOS S. en Cta.**

Jaime II números 87, 89, 91, 93 y Escursach 16 y 18—FRENTE AL BANCO DE ESPAÑA

Completos y variados surtidos en todos los artículos tanto del país como del extranjero.

Sastreria para Militares y señores Sacerdotes

Secciones especiales.—Gran colección en damascos, tapicerías, cíngulos, albas y galones.—Espléndido surtido en artículos negros de luto para Señora.